

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

Верска настава православног катихизиса

ОШ „Прва основна школа краља Петра II“ Ужице		За период од 2026-2030. ш.г.	
Стручно веће за	Стручно веће Друштвених наука		
Предмет	Верска настава	Разред	пети
Просветни гласник	Наставни план и програм предмета објављен је у „ Сл. гласнику – РС –„ Просветном гласнику“ број <u>11</u> од <u>2016.</u> године.		
Годишњи фонд часова	36	Недељни фонд часова	1
Циљ учења	Циљ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православног поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православног веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне Цркве) обухвата сва позитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање.		
Опште предметне компетенције	<p>Задаци верске наставе јесу да код ученика:</p> <ul style="list-style-type: none"> • развија отвореност и однос према Богу, другачијем и савршеном у односу на нас, као и отвореност и однос према другим личностима, према људима као ближњима, а тиме се буди и развија свест о заједници са Богом и са људима и посредно се сузбија екстремни индивидуализам и егоцентризам; • развија способност за постављање питања о целини и коначном смислу постојања човека и света, о људској слободи, о животу у заједници, о феномену смрти, о односу са природом која нас окружује, као и о сопственој одговорности за друге, за свет као творевину Божју и за себе; • развија тежњу ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима из сопственог народа и сопствене Цркве или верске заједнице, као и са људима, народима, верским заједницама и културама другачијим од сопствене; • изгради способност за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живе; • изгради свест и уверење да свет и живот имају вечни смисао. 		
Методе рада	<ul style="list-style-type: none"> • Фронтални; • Индивидуални; • Дијалогски; • Тимски; • Групни; • Илустративни; • Практични. 		

Облици рада	Фронтални рад, рад у пару, рад у групи, индивидуални рад.		
Ресурси	<ul style="list-style-type: none"> • Библијски текстови (прилагођени узрасту); • Иконе и илустрације; • ППТ презентације; • Видео записи; • Наставни листићи; • Црквени простор (храм); • Дигитални алати и веб садржаји. 		
Корелација	Српски језик, Историја, Географија, Ликовна култура, Музичка култура, Чуvari природе, Грађанско васпитање, Информатика		
Наставна тема	Исходи	Наставни садржај	Образовни стандарди
УВОД	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 5. разреда основне школе; • моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном циклусу школовања. 	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање са садржајем програма и начином рада • Прелиминарна систематизација 	/
РЕЛИГИЈА И КУЛТУРА СТАРОГ СВЕТА	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да именује неке политеистичке религије. • моћи да наведе неке од карактеристика политеистичких религија и културе старог века 	<ul style="list-style-type: none"> • Религија и култура старог света; • Политеистичке религије старог века; • Основне карактеристике политеистичких религија; • Човекова жеђ за Богом и вечним животом; • Трагање човека за смислом живота и бесмртношћу; • Пагански митови и легенде о вечном животу; • Припрема човека за сусрет са Откровењем Истинитог Бога; • Митови и легенде. 	/
ОТКРИВЕЊЕ - СВЕТ БИБЛИЈЕ	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да уочи да се Бог откривао изабраним људима, за разлику од паганских божанстава; • моћи да објасни да је рођење Христово догађај који дели историју на стару и нову еру; • моћи да наведе неке од библијских књига, њихове 	<ul style="list-style-type: none"> • Бог као личност која се открива човеку; • Божије откровење изабраним људима; • Разлика између Божијег откровења и паганских веровања; • Рођење Христово као догађај који дели историју на стару и нову еру; 	/

	<p>ауторе и оквирно време настанка</p> <ul style="list-style-type: none"> • моћи да разликује Стари и Нови Завет • бити подстакнут да се односи према Библији као светој књизи; 	<ul style="list-style-type: none"> • Свето Предање; • Свето Писмо; • Настанак Библије; • Подела Светог Писма на Стари и Нови Завет; • Библијске књиге, њихови аутори и време настанка; • Однос према Библији као светој књизи; • Божије Откровење; • Свето Писмо (настанак, подела). 	
СТВАРАЊЕ СВЕТА И ЧОВЕКА	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да преприча библијску причу о постању и доживи је као дело љубави Божије • моћи да увиди да је Бог поред видљивог света створио и анђеле • моћи да преприча библијску приповест о стварању човека и уочи да је човек сличан Богу јер је слободан • бити подстакнут на развијање осећаја личне одговорности према природи; • моћи да наведе неке од последица првородног греха по човека и читаву створену природу; • моћи да преприча неку од библијских прича до Аврама; • моћи да повеже причу о Нојевој барци са Црквом • бити подстакнут на послушност као израз љубави према Богу; 	<ul style="list-style-type: none"> • Бог ствара свет из љубави да би му даровао вечно постојање; • Шестоднев; • Стварање видљивог и невидљивог света; • Стварање анђела; • Стварање човека „по икони и подобју“; • Човек као слободно биће и спона између Бога и света; • Посебна улога човека у свету; • Прародитељски грех; • Последице првородног греха за човека и створену природу; • Послушност као израз љубави према Богу; • Човек изван рајског врта; • Каин и Авељ; • Ноје и Нојева барка; • Вавилонска кула; • Повезаност Нојеве барке и Цркве; • Одговорност човека за природу и свет који га окружује. 	/
СТАРОЗАВЕТНА ИСТОРИЈА СПАСЕЊА	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да наведе неке од најважнијих старозаветних личности и догађаја • моћи да уочи везу старозаветних праотаца и патријараха са Христом • моћи да исприча да јеврејски народ прославља Пасху као успомену на излазак из Египта • моћи да извуче моралну поуку из библијских приповести • моћи да препозна 	<ul style="list-style-type: none"> • Старозаветне личности и догађаји; • Божије старање за свет кроз библијску историју; • Веза између старозаветних личности и Христа; • Старозаветни праоци и патријарси; • Аврам и Божији позив; • Исак и његови синови; • Праведни Јосиф; • Мојсије; • Пасха као успомена на 	/

	старозаветне личности и догађаје у православној иконографији.	излазак из Египта; <ul style="list-style-type: none"> • Повезаност Пасхе и Христа; • Етичка вредност старозаветних списа; • Моралне поуке библијских приповести; • Старозаветни мотиви у православној иконографији. 	
ЗАКОН БОЖИ	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да преприча библијски опис давања Десет Божијих заповести Мојсију; • моћи да наведе и протумачи на основном нивоу Десет Божјих заповести; • моћи да разуме да је од односа према Заповестима зависила и припадност Божијем народу; • Њбити подстакнут да примени вредности Декалога у свом свакодневном животу. 	<ul style="list-style-type: none"> • Околности у којима је Бог дао Закон преко Мојсија; • Добијање Божијих заповести на гори Синају; • Десет Божијих заповести; • Садржај Десет Божијих заповести; • Заповести Божије као пут заједнице између Бога и људи; • Припадност Божијем народу кроз живот по заповестима; • Смисао Декалога као припреме за Христа; • Десет Божијих заповести као водич ка Христовим заповестима љубави; • Примена вредности Декалога у свакодневном животу. 	/
МЕСИЈАНСКА НАДА	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да препозна на слици Ковчег Завета и Скинију и да у једној реченици каже шта је мана • моћи да именује најважније личности јеврејског народа у Обећаној земљи • моћи да уочи да је Светиња над светињама посебно место Божијег присуства • знати да је цар Давид испевао Псалме у славу Божију • моћи да наведе неке од старозаветних пророка • моћи да уочи да су старозаветни пророци најављивали долазак Месије • увидети значај покајања и молитве као „жртве угодне Богу“ на основу одељака поучних и пророчких књига 	<ul style="list-style-type: none"> • Појам „Обећане земље“ и њен значај за изабрани народ Божији; • Насељавање Обећане земље; • Исус Навин, Самсон и друге важне личности јеврејског народа; • Старозаветна Скинија и Ковчег Завета; • Светиња над светињама као место Божијег присуства; • Мана и Божије старање о народу; • Старозаветни Храм и његов значај; • Соломон и јерусалимски храм; • Улога старозаветних царева; • Цар Давид; • Псалми Давидови и њихова духовна лепота; • Старозаветни пророци; • Покајање и молитва као жртва угодна Богу; • Појам Месије; 	/

		<ul style="list-style-type: none"> • Месијанска нада и најава доласка Спаситеља. 	
<p>Дидактичко-методичко остваривање програма</p>	<p>Катихизација као литургијска делатност – заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика.</p> <p>Катихета (вероучитељ) би требало стално да има на уму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.</p> <p>На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.</p> <p>У наставном процесу користе се различити облици и методе рада, уз комбиновање више врста дидактичког материјала: илустрације, шеме, мапе ума, ППТ презентације, видео записи, као и дигитални алати.</p> <p>Наставник је организатор, креатор и координатор ученичких активности, који подстиче интеракцију, поставља питања, пружа повратну информацију и прилагођава наставу узрасту ученика, њиховим интересовањима, способностима и мотивацији.</p> <p>Настава се реализује у складу са савременим педагошким захтевима, уз подстицање активног учешћа ученика, развијање комуникације, сарадње и повезивање градива са свакодневним животом.</p> <p>Циљ наставе је да ученик доживи Цркву као заједницу у којој се остварује његова личност кроз однос са Богом и ближњима.</p>		
<p>Праћење напредовања и вредновање постигнућа ученика (оцењивање)</p>	<p>Праћење напредовања ученика врши се континуирано током школске године кроз формативно и сумативно оцењивање.</p> <p>Процењују се: вештине изражавања и саопштавања, разумевање и примена научених садржаја, рад са подацима, ангажовање ученика, као и способност повезивања знања и доношења закључака.</p> <p>Оцењивање се реализује кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање активности ученика на часу; • прегледање свеске; • редовност израде домаћих задатака; • учешће у групном и индивидуалном раду; • израду паноа, презентација и других ученичких радова. <p>Наставник води евиденцију о активностима ученика, њиховом напредовању, ангажовању и постигнућима.</p> <p>Формативно оцењивање врши се свакодневно кроз праћење рада ученика, док се сумативно оцењивање реализује на крају полугодишта и школске године.</p> <p>Оцена се заснива на целокупном раду ученика, његовој активности,</p>		

	самосталности, одговорности и напредовању у односу на почетни ниво.
Начин прилагођавања	<p>Наставни програм се прилагођава ученицима којима је потребна додатна образовна подршка кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставе; • индивидуализацију наставног процеса; • прилагођавање задатака, начина рада и оцењивања; • коришћење вршњачке подршке; • сарадњу са стручним сарадницима и родитељима; • уважавање индивидуалних способности, интересовања и потреба ученика. <p>Наставник континуирано прати напредовање ученика и у складу са тим прилагођава наставни процес како би сваки ученик остварио своје максималне потенцијале.</p>